

Tensta Konsthall

Genklang: ett filmporträtt av **Megafonen**

Av Behzad Khosravi Noori och René León Rosales

Tensta konsthall 13.6 – 29.9.2013

I den trettio minuter långa dokumentären **Genklang** (2012) följer konstnären Behzad Khosravi Noori (Teheran/Stockholm) och etnologen René León Rosales (Stockholm) några av **Megafonens** medlemmar på en resa till Göteborg. **Megafonen** är en organisation som arbetar för social rättvisa och upprustning av Sveriges förorter. Under resan till Göteborg ställs många frågor om processer för segregation och integration i dagens Sverige. De träffar bl a Bobby Seale, en av grundarna till **The Black Panther Party for Self Defense** i USA. Kan ungdomarna själva identifiera sig med den kamp som bl a de svarta pantrarna förde i 1960- och 70-talens USA?

Megafonen och **Pantrarna** för upprustningen av förorten (Göteborg) är exempel på en ny typ av rörelse som växt fram i socioekonomiskt utsatta stadsdelar i Sverige. Organisationerna består och leds av ungdomar födda och uppvuxna i Sverige och med bakgrund i utomeuropeiska länder. **Megafonen** grundades 2008 i Husby av Basar Gerecci och Rami Al-Khamisi och sedan 2012 är de verksamma i flera andra förorter i Stockholm, bl a i Rinekby och Alby.

René León Rosales har tidigare intresserat sig för unga som växer upp i stigmatiserade områden i storstäder. I sin forskning har han tittat närmare på strukturell rasism, segregation och diskriminering i Sverige. Behzad Khosravi Noori arbetar med representation och identifikation på olika sätt. Han närmar sig frågor om hur en utomståendes blick påverkar dem som blir granskade och identifierade som "de andra".

Genklang zoomar in på en specifik rörelse vid ett specifikt tillfälle. Samtidigt är filmen sprungen ur en nyfikenhet för en typ av aktivism som är en del av ett större sammanhang och en generell trend, i andra delar av Europa och världen. Det medlemmarna i **Megafonen** har gemensamt är att de ofta är pålästa, politiskt medvetna och söker efter konkreta lösningar till de problem som de upplever. De sätter fingret på ett utbrett missnöje i samhället och tillsammans skapar de kontaktytor för att påverka situationen. Filmens kanske största fråga är vad den här typen av rörelse kan säga om samhället idag.

Lördag 15.6 kl 14:00 samtalar Behzad Khosravi Noori och René León Rosales med några av **Megafonens** medlemmar om hur de representeras, i media och på andra håll.

Torsdag 20.6 kl 14.00 introducerar Behzad Khosravi Noori **Genklang**.

Lördag 29.6 kl 14.00 introducerar Behzad Khosravi Noori och René León Rosales **Genklang**.

Lördag 17.8 kl 14.00 introducerar Behzad Khosravi Noori **Genklang**.

Lördag 31.8 kl 14.00 introducerar Behzad Khosravi Noori och René León Rosales **Genklang**.

Självpresentationer

Behzad Khosravi Noori är konstnär och forskare med examen från Tarbiat Modares university i Teheran där han studerade film. Sedan dess har han varit involverad i forskning och undervisning i konstteori på olika konstskolor i Teheran. 2011 tog han sin andra master i Art in the Public Realm på Konstfack, där han fokuserade på

idén om samtidiga identiteter inom den politiken och konsten. Hans tidigare forskningsprojekt på Konstfack har behandlat hur representationen av mellanöstern och personer från mellanöstern sett ut i SVT sedan 1976, när multikulturalism började praktiseras i Sverige.

René León Rosales är fil dr i etnologi. Han arbetar som forskare och utbildningsansvarig vid Mångkulturellt centrum i Botkyrka. I avhandlingen Vid framtidens hitersta gräns – om maskulina elevpositioner i en multietnisk skola (2010) analyserar han effekterna av ekonomisk och etnisk segregation, skolpolitik och maskulina ideal på pojkars elevidentiteter i en multietnisk skola belägen i den norra delen av kommunen Botkyrka. Nuvarande forskningsintressen är bl a hur kommunorganisationer kan utveckla sitt arbete mot rasism och diskriminering samt uppkomsten och politiseringen av ungdomsrörelser i socioekonomiskt utsatta förorter. **Megafonen** är ett sådant exempel.

Samtal mellan Behzad Khosravi Noori, René León Rosales och Asrin Haidari

Asrin Haidari: **Genklang** spelades in i maj 2012. Varför bestämde ni er för att göra en film om **Megafonens** resa till Göteborg?

René León Rosales: Som etnolog kände jag att jag ville följa och undersöka **Megafonen** som organiserar sig för att förändra sin och andras livssituation i förorten. Jag träffade Behzad på **Mångkulturellt Centrum**, där både han och jag arbetade, vi började prata om den här rörelsen och bestämde oss för att titta närmare på den. Jag hade kontakt med medlemmar ur **Megafonen** och fick höra om resan de skulle göra till Göteborg för att lyssna på Bobby Seale från de svarta pantrarna i USA. Då blev jag nyfiken på varför de här ungdomarna är så intresserade av att höra honom prata.

Behzad Khosravi Noori: Jag gick in i projektet med en konstnärlig ansats som hänger ihop med min personliga historia. Jag är född 1976 i Iran, några år innan revolutionen. Efter revolutionen, när allt

var kaos, bestämde sig min familj för att åka till Sverige. Min pappa kunde inte fortsätta sitt jobb så han sålde allt och ordnade ett pass för att åka till Sverige. Vi kunde komma senare. Två dagar innan han skulle åka började kriget och gränsen stängdes. Så jag växte upp, studerade och jobbade i Teheran. När jag kom till Sverige för några år sedan tänkte jag först inte ens på den kopplingen. Det slog mig senare att om pappa kommit hit så hade jag kunnat vara en av killarna i förorten. Det lagret av fiktion fick mig att undra Vem kunde jag ha varit i en annan miljö? Vi bestämde oss för att följa Pantrarna och **Megafonen** då vi såg en intressant koppling till The Black Panthers i USA på 1960-talet. Det svenska samhället som officiellt praktiserar mångkulturalism, en utopi som ser ut att ha blivit en dystopi. Hur gick det till?

AH: I filmen pratar en medlem i **Megafonen** om hur problem ständigt sopas under mattan. Att det är en utmaning i sig att få folk att erkänna att det finns problem att ta tag i. Vad har ni för relation till den svenska självbilden som en blomstrande demokrati och ett jämlikt samhälle?

RLR: Jag är uppvuxen i Västerås dit jag kom på 1980-talet som 15-åring. Min uppväxt är präglad av vad som hände i Sverige då, med första vågen av nazistiska skinnskallar, **Lasermannen**, flyktingläger brändes ner, ett mord på en homosexuell hockeyspelare och **Ny demokrati** i riksdagen. Jag har aldrig haft bilden av Sverige som det ideala landet och jag blir ofta förvånad när andra har det. Det som vi är med om idag är ingenting nytt för mig, det är del av en lång historia av orättvisor som många av oss har försökt att organisera sig emot. Det är också en av anledningarna till att jag är forskare idag. När jag tittade på forskningen fick jag svar på och förklaringar till mycket av det jag känt och upplevt. Det blev en aha-upplevelse, folk behandlar mig så här på grund av maktstrukturer. Den idealiserade bilden av Sverige hade våra föräldrar och deras generation. De såg och accepterade bilden av "det goda Sverige" med Olof Palme och Socialdemokraterna, en bild som Sverige kultiverat och investerat i för att få goda relationer.

AH: Megafonen och **Pantrarna** är en del av en historia av gräsrotsrörelser.

Chantal Mouffe beskriver den vänligt sinnade motståndaren som debatterar och går i klinch med motparten utan att det behöver sluta med vare sig totalt avstånd eller att man kommer överens. Det är något som det pratas mycket om teoretiskt men **Megafonen** praktiserar teorin i samhället. Det här är väldigt intressant. De vet att det behövs nya strategier samtidigt som vi självklart måste lära oss av olika sorters motstånd i historien. Och det är precis det de har gjort.

RLR: Megafonen och liknande grupper arbetar mer som ett nätverk än en centraliserad organisation med publika figurer eller hjältar. De fungerar mer organiskt. **Megafonen** är väldigt viktiga, de visar verkligen att klichébilden av unga i förorten som antingen passiva eller att de bara kan prata med knytnävarna inte stämmer. En av de centrala personerna i **Megafonen** berättade att han studerat i många år, men undrade vad andra använder kunskapen till. Var finns handlingskraften?

AH: Hur fungerar det att med så olika arbetssätt jobba tillsammans? En etnolog

En tjej från Pantrarna säger i ett tal i filmen att de inte behöver hävda sig inför innerstan och de välbärgade. Att det istället är viktigt att mobilisera sig på hemmaplan för att ta kampen på egna villkor.

BKN: Vem som är offret är olika beroende på tid och plats. Nu är det bilarna som är offer i Stockholms förorter. Vi kan tydligt se en vit attityd och blick inför händelserna. För att tillåtas att komma in i den här vita nationen så måste man försöka kritisera den nationen enligt en viss berättelse som är medierad. Man måste kritisera det dystopiska landet som man ursprungligen kommer ifrån, för att bli insläppt i det vita samhället. I det här fallet får förorten representera hemlandet.

Om vi tittar på **Megafonen** på det här sättet så ingår den i en historia av gräsrotsrörelser i Sverige. Text Socialdemokraterna växte fram så. Skillnaden med **Megafonen** är att de agerar transversalt. De korsar vägen mellan förorten och centrum där makten är koncentrerad. De går mot centrum och går sedan tillbaka. De producerar idén om agonism såsom den politiska filosofen

och en konstnär? Vilka olika funktioner fyller ni?

RLR: Behzad är lite som gasen i en bil och jag bromsen. Hela den här processen har varit en resa i sig för mig eftersom jag inte är konstnär och Behzad är det. Ibland förstod jag inte alls hur han tänkte eller vad han pratade om, men jag har insett att konst verkligen har något att säga om vad som händer i samhället. Den är ett kraftfullt medium. Det finns en intressant spänning här mellan forskning och konst. Forskaren försöker ofta förklara kopplingarna, visa den större strukturen och konsekvenserna och bevisa något, medan konstnärer inte är så fokuserade på att förklara och bevisa, utan mer visa komplexitet och de olika lager som finns. Den här spänningen, och hur dessa världar kan tala tillsammans intresserar mig mycket.

AH: Jag skulle vilja veta mer om hur ni tänker kring gränsdragningen mellan det journalistiska berättandet och det konstnärliga. Sedan början av 1990-talet är det vanligt att konstnärer använder journalistiska verktyg. Den utvecklingen

har skett samtidigt som medielogiken har blivit allt snävare. Vilket tomrum kan konsten fylla?

BKN: Precis som René beskriver hur man inom akademien försöker bevisa något så arbetar journalistiken på liknande vis. Den ingången har inte konst och jag försöker i alla fall skapa en berättelse med flera lager. Medielogiken, eller den journalistiska berättelsen, försöker att på ett förenklat sätt visualisera det du läser och vill bevisa något för dig genom att producera bilder av den hegemoniska ordningen. I samband med händelserna i Husby googlade jag ”husby” och ”upplopp” och 80% av bilderna innehåller brinnande bilar. Som konstnär kan du antingen visa bilder som följer ordningen eller bryter mot den. Jag tänker att kanske abstraktion kan vara en del av ett politiskt motstånd när det kommer till representationen av ”de andra”.

AH: I **Genklang** ser man ytterligare en kamera - spelade **Megafonen** in en egen film samtidigt?

RLR: Etnologin och akademien är väldigt

AH: Hur är **Megafonens** tillvägagångssätt intressant?

BKN: Det är viktigt att komma ihåg att **Megafonen** inte menar att förorten enbart består av problem. De romantiserar inte heller förorten. Kanske p g a att de tagit till sig den postkoloniala idén om att den orientalistiska bilden av förorten som exotisk och genuint annorlunda inte stämmer.

RLR: De är medvetna om vad som är centralt i sociala rörelser och det är att ta makt och kontroll över kunskapsproduktionen. Genom det kan man skapa nya identiteter och berättelser, inte minst ett annat sätt att se världen.

efter när det gäller teknologi, det är först nu man har börjat experimentera med hur tekniken kan användas. Jag började fundera kring vad som händer om man plockar in en kamera i processen, om det har någon effekt på resultatet. Är text verkligen det enda sättet att presentera sin forskning genom? Det finns en sådan intim relation mellan text och auktoritet i vårt samhälle. Unga idag, som påverkas och som forskningen direkt handlar om, är intresserade och behöver också ta del av resultaten. Kanske har vi som forskare ett ansvar att försöka kommunicera vår forskning på andra sätt. En av kamerorna vi använde hade det syftet, och det är den man ser i bild.

BKN: Filmen är ett samarbete. Det var enklare för Rami att intervjua de andra i **Megafonen**. Under en gruppintervju ställde vi bara kameran på bordet så att den kunde vara en naturlig del av samtalet. I slutändan var det vi som redigerade och det är därför som vi har satt våra namn på filmen. Under tiden har vi haft en dialog och diskussion med **Megafonen**. Det var en överenskommelse från början att vi inte skulle visa filmen utan att de godkände den.

Asrin Haidari är frilansskribent, utbildad på Kulturvetarlinjen vid Stockholms Universitet, och medarbetare på Tensta konsthall